

ÅRSPLAN 23/24

Rosendal FUS barnehage

Rosendal

INNHALD

1. Om årsplanen og måla FUS har for barnehagane

Visjon
Verdiar
Hovudmål

2. Om barnehagen

3. Vårt verdigrunnlag

Barn og barndom
Demokrati
Mangfald og gjensidig respekt
Likestilling og likeverd
Berekraftig utvikling
Livsmeistring og helse

4. Barnehagen sitt føremål og innhald

Friluftsbarnhagen og Barnet først

5. Barn sin medverknad

6. Samarbeid

Foreldresamarbeid
Samarbeid med andre instansar

7. Overgangar

Tilvenning i barnehagen
Overgangar innad i barnehagen
Overgang frå barnehage til skule

8. Barnehagen som pedagogisk verksemd

Lærande organisasjon
Planlegging
Vurdering
Dokumentasjon
Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som treng ekstra støtte.

9. Barnehagen sine fagområde

**BARNET
FØRST!**

1. OM ÅRSPLANEN OG FUS SINE MÅL FOR BARNEHAGANE

Årsplanen viser korleis barnehagen jobbar for å oppfylle krava i den nasjonale rammeplanen for barnehagen sitt innhald og oppgåver (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37). Årsplanen beskriv korleis me jobbar for å nå FUS sine felles målsettingar for barnehagane.

Visjon:

Saman gjev me barndommen verdi:Venskap, leik og glede Og kvardagsmagi

Visjonen er leiestjerna vår og den stakar ut ein retning for kva vi ynskjer at FUS barnehagane skal oppnå – no og i framtida. Visjonen er det vi strekkjer oss etter kvar dag i møte med barn, foreldre og kollegaer.

Våre metodar for å jobbe mot visjonen:

- Klara sjølv
- Friluftssatsinga vår
- Fokus på leik, mesting og progresjon
- Barnet først

Verdiar:

Glødande, skapande og tilstadeverande

Verdiane er kulturberarane i FUS. Verdiane fortel kva vi står for, kva vi trur på og kva som er viktig for oss. Dei er ei kjelde til motivasjon og inspirasjon i det daglege arbeidet i barnehagen på vegen for å verkeleggjere visjonen. Våre verdiar er praktiske. Dei skal vera til hjelp i den daglege dialogen med foreldre, i ein vanskeleg samtale med ein kollega eller i observasjon av barn som leikar.

Våre metodar for å jobbe i tråd med verdiane:

GLØDANDE

- Vi tek eigarskap i våre oppgåver og er stolte av jobben vår
- Vi deler vårt brennande engasjement med andre
- Vi er kunnskapssøkjande og kommuniserer vår fagkompetanse

HOVUDMÅL:

- FUS barn har eit positivt sjølvbilette.
- FUS barn er trygge og forskande, trivest i leik og har vennekompetanse.
- FUS barn gler seg til “resten av livet”, og veit at dei har moglegheit til påverknad og at
- innspela deira tel.
- FUS barn har det gøy i barnehagen.

Våre metodar for å jobbe mot måla:

- Emosjonsveiledning og tilbakemeldingskultur.
- Annerkjennande kommunikasjon/ det varme blikket
- Vaksne som medforskarar i barn sin leik og aktivitet
- Ta barna på alvor
- Mangfald av aktivitetar inne og ute
- Fokus på gode fellesopplevingar
- Arbeide med utvikling av leikekompetanse
- Vaksne med god leikekompetanse
- Fokus på barns medverknad
- Lytte til innspel og sjå behov
- Pålogga vaksne
- Humor i leik og aktivitet
- Leikande vaksne som er pålogga og byr på seg sjølv

- Vi framsnakk kvarandre og sprer inspirasjon og glede i kvardagen

SKAPANDE

- Vi har mot til å utfordra gamle vanar og skapa nye og forbetra løysingar
- Vi er nyfikne, og verdset handlekraft og kreativitet
- Vi er løysingsorienterte og ser mulighetar framfor begrensingar
- Vi utfordrar vårt eige og andre sitt tankesett

TILSTADEVERANDE

- Vi er oppmerksame og bryr oss om kvarandre
- Vi er konsentrerte, lyttar aktivt og kjem med konstruktive tilbakemeldingar
- Vi tek avgjerdslar basert på fakta og fagkunnskap
- Vi er grundige og held det vi lovar

I FUS barnehagane har vi eit felles slagord, «Barnet først». Det inneber at alt vi gjer skal vere til barnets beste. «Barnet først» er også namnet på kompetanseutviklinga vår, der målet er eit likeverdig barnehagetilbod av høg kvalitet i alle barnehagane våre.

I denne årsplanen er kapitla bygd opp slik: Først ei framstilling av kva rammeplanen seier, så ei utgreiing av korleis vi vil gjennomføre dette i praksis.

2. OM BARNEHAGEN

Sidan 2010 har det vore FUS barnehage i Rosendal, og FUS navnet er no godt kjent i vårt nærrområde. FUS står for det å vere først, og vi ønsker å vere eit godt førstevalg for dei som har plass og dei som søker barnehageplass hos oss. Vi er ein del av FUS kjeden og vert eigd av Trygge barnehagar som bygger og etablerer barnehagar i heile landet.

Vi ligg plassert midt i Rosendal med fjorden og naturen tett på, og vi brukar nærområdet aktivt gjennom heile året

Vi er organisert som ein basebarnehage med ein base for dei eldste og ein for dei yngste.

Kvar base er delt inn i mindre grupper med faste barn og tilsette.

Årmanstovo, 3-6 års base med gruppene Midtseter, Grønestøl og Kjeldestøl

Samslåtto, 0-3 års base med gruppene Putt og Kalvatre
Base- og gruppenamna har vi hatt med oss frå starten, og dei er henta frå stader i Rosendalsområdet.

Årsplanen er først og fremst dei tilsette sin arbeidsreiskap. I tillegg skal den gje alle føresette og samarbeidspartnere eit innblikk i kva vi vil vektleggje dette barnehageåret. Eit anna viktig formål er at planen skal synleggjere samfunnsmandatet til barnehagen. Vi skal i samarbeid og forståing med heimane ivareta barna sine behov. Leik og medverknad dannar grunnlaget for pedagogikken i barnehagen. Gjennom omsorg, leik, danning og læring skal vi leggje grunnlaget for ei allsidig utvikling for kvart enkelt barn. Vi skal skal gje barna trygge rammer og grunnleggjande ferdighetar som rustar dei for å fungere godt i samfunnet.

Årsplanen er ein overordna plan. I tillegg til denne utarbeidar kvar barnegruppe eigen temaplan og legg aktivite-

tar i kalender i Mykid. Disse planane er på detaljnivå, og skal mellom anna synleggjere korleis barnehagen sikrar å arbeide med progresjon, krav i rammeplanen og dei sju fagområda.

I tillegg til informasjon via Mykid, er epost ein viktig arena. Den daglege kommunikasjonen, og møte mellom barnehagen og foreldra er alltid viktig, og skal ikkje erst

Rosendal FUS barnehage AS

Adresse: Goto 26
5470 Rosendal
Telefonnummer: 53 48 60 00
Mobil: 95 83 19 77
E-post: dl.rosendal@bhg.no

Kontaktinfo til dei ulike basane:

Putt
Tlf: 97036477 • mari.hellingsrud@bhg.no

Kalvatre
Tlf: 97036477 • hilde.hatteberg@bhg.no

Kjeldestøl
Tlf: 41553792 • laila.melheim@bhg.no

Midtseter
Tlf: 41553792 • kristin.hjelmeland@bhg.no

Grønestøl
Tlf: 41553792 • elisabeth.steinsvik@bhg.no

fus.no/rosendal

3. VÅRT VERDIGRUNNLAG

«Verdigrunnlaget til barnehagen skal formidlast, praktiserast og opplevast i alle delar av det pedagogiske arbeidet i barnehagen. Barndommen har ein eigenverdi, og barnehagen skal ha ei heilskapleg tilnærming til barna si utvikling. Samfunnsmandatet til barnehagen er, i samarbeid og forståing med heimen, å vareta barna sitt behov for omsorg og leik og fremje læring og danning som grunnlag for ei allsidig utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 7)

Barn og barndom

«Barna skal møtast som individ, og barnehagen skal ha respekt for opplevingsverda til barnet. Barns liv blir påverka av omgivnadane, men barn påverkar òg sitt eige liv.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

KLARA SJØLV er grunntanken bak arbeidet vårt, og seier noko om vårt barnesyn. At vi ser på barnet som subjekt, og som kompetent til å delta aktivt i sin eigen kvardag heilt i frå dei kjem til oss som eittåringar. Vi ønsker å setja fokus på barnet sin ibuande vilje til å klara sjølv og tilretteleggja det fysiske miljøet for å imøtekoma dette. Barna får gode føresetnader for utvikling og læring gjennom å klara mest mulig sjølv i alle situasjonar dei er i løpet av barnehagedagen. Alltid med utgangspunkt i alder og modning. Barna skal oppleve stor grad av mestring og medverknad. Vaksne skal vere støttande stillas, som bekreftar, oppmuntrar, og set ord på handlingane. Nærhet, omsorg og varme i relasjonen mellom barn og vaksen er alltid viktigast.

Vi tenkjer at alle kvardagssituasjonar kan nyttast slik at dei gjev høve til læring, meistring og utvikling.

Demokrati

«Barnehagen skal fremje demokrati og vere eit inkluderande fellesskap der alle får høve til å ytre seg, bli høyrd og delta. Gjennom å delta i barnehagefellesskapet skal barna få sjansen til å utvikle forståing for samfunnet og den verda dei er ein del av.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

Våre metodar for å fremje demokrati:

- Møte alle med respekt
- Gruppedeling
- Måltid med fokus på språk og medverknad
- Samlingsstund
- Samtalar på tur
- Ekspertsamtalar med dei eldste barna
- Barn får ansvar i forhold til alder og modning

Mangfald og gjensidig respekt

«Barnehagen skal fremje respekt for menneskeverdet ved å synleggjere, verdsetje og fremje mangfald og gjensidig respekt. Barnehagen skal bidra til at alle barn føler at dei blir sett og anerkjende for den dei er, og synleggjere den enkelte sin plass og verd i fellesskapet. Barnehagen skal leggje til rette for kultur møte, gi rom for barna si eiga kulturskaping og bidra til at alle barn kan få oppleve glede og meistring i sosiale og kulturelle fellesskap.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9).

Våre metodar for å fremje mangfald og gjensidig respekt:

- Variasjon og mangfald i leiker og utstyr
- Deltar i solidaritetsaksjonen FORUT
- Vise respekt og interesse for ulike kulturar
- Fokus på språkleg mangfald

Likestilling og likeverd

«Barnehagen skal fremje likeverd og likestilling uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, etnisitet, kultur, sosial status, språk, religion og livssyn. Barnehagen skal motverke alle former for diskriminering og fremje nestekjærleik.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10).

Våre metodar for å fremje likestilling og likeverd:

- Alle barn skal oppleve å bli sett, forstått og respektert
- Emosjonsveiledning – barn får den støtta dei har behov for

- Fokus på positivt klima, fråvæer av krenkelsar og godt barnehagemiljø
- Alle barn vert oppmuntra til å delta i alle aktivitetar

Berekraftig utvikling

«Barna skal lære å ta vare på seg sjølve, kvarandre og naturen. Berekraftig utvikling omfattar natur, økonomi og sosiale forhold og er ein føresetnad for å ta vare på livet på jorda slik vi kjenner det. Barnehagen skal bidra til at barna kan forstå at handlingar i dag har konsekvensar for framtida.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10).

Våre metodar for å fremje berekraftig utvikling:

- Sortere avfall
- Rydde opp etter oss sjølve og andre på tur
- Halde det reint i nærmiljøet vårt
- Kjøkkenhage, frukt og bærbuskar til eige bruk
- Begrensa matsvinn
- Ta vare på leiker og utstyr

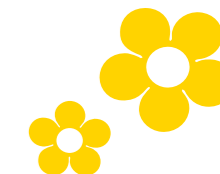
Livsmeistring og helse

«Barnehagen skal bidra til at barna trivst og opplever livsglede, meistring og ei kjensle av eigenverdi, og han skal førebygge krenkingar og mobbing. Barna skal få støtte til å mestre motgang, handtere utfordringar og bli kjende med eigne og andre sine kjensler. Barnehagen skal vere ein arena for dagleg fysisk aktivitet og skal stimulere rørsleglede og den motoriske utviklinga til barna. Måltid og matlaging i barnehagen skal gi barna eit grunnlag for å utvikle matglede og sunne helsevanar.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11).

Våre metodar for å fremje livsmeistring og helse:

- Fokus på å fremje god fysisk- og psykisk helse
- Gode rutinar for førebygging og handtering av krenkelsar
- Vi tilbyr sunne og næringsrike måltid
- Barn får støtte til å mestre motgang og handtere utfordringar
- Emosjonsveiledning
- Friluftssatsing med fokus på motoriske utfordringar og læring ute

4. BARNEHAGEN SITT FØREMÅL OG INNHOLD

«Innhaldet i barnehagen skal vere allsidig, variert og tilpassa enkeltbarnet og barnegruppa. I barnehagen skal barna få leike og utfalde skaparglede, undring og utforskartrong. Ein skal sjå arbeidet med omsorg, danning, leik og læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk i samanheng og samla bidra til den allsidige utviklinga til barna. »

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19)

FRILUFTSLIV

I Rosendal FUS barnehage brukar vi naturen som læringsarena heile året.

Plasseringa til barnehagen, interessene til barn og tilsette og det vi veit om kor mykje læring og utvikling som skjer ute i naturen, er årsaker til at vi vel å satse på friluftslivet.

Vi tenker at naturen gjev oss unike høve til å arbeide med alt frå grunnleggjande motoriske ferdigheter til sosial kompetanse, vennskap og språk. Arbeidsmetoden vår KLARA SJØLV passar godt inn i denne satsinga, då vi har fokus på at barn skal oppleve meistring og utvikling på ulike område. Barn får og finn sjølv utfordringar i naturen ut i frå alder og modning. Vaksne er aktive og deltakande i leik og aktivitet. Vi gjev støtte, oppmuntring og tilbakemelding.

Tur med retur og bærekraftig utvikling

Tur med retur begrepet kjem frå eit samarbeid mellom Tine.no, Hold naturen ren og Cecilie Skog der fokuset er å ta vare på naturen, rydde opp og ha med seg litt meir heim enn det ein tok med seg ut.

Vår returlast kan innehalde alt i frå ny kunnskap, gode opplevingar, auka omgrepsforståing, gryande vennskap, eit nytt skrubbår eller skattar vi har samla. Det vi tek med oss i ryggsekken som returlast skal kunne gje

inspirasjon til samtale, leik, læring og vidare arbeid i barnehagen. «Kva opplevde vi på turen i dag?», er eit spørsmål vi stiller på heimvegen.

Vi har fokus på bærekraftig utvikling som omfattar natur, økonomi og sosiale forhold og er ein føresetnad for å ta vare på livet på jorda slik vi kjenner det. Vi ønsker at barna får kunnskap om og gode haldningar til at vi må leve og bruke ressursar på ein slik måte i dag at vi ikkje øydelegg for kommande generasjonar. Våre handlingar og valg i dag får konsekvensar for framtida. Friluftssatsinga gjev oss mange høve til gode samtalar og kritisk tenking rundt dette.

Friluftsliv, leik og risikoleik. Rammeplanen seier at barnehagen skal inspirere til og gje rom for ulike typar leik både ute og inne. Leik er arena for utvikling og læring og kan innehalde moment av risiko. Dette handlar om å prøve ut eigne grenser; t.d klarar eg å klatre opp i det treet, eller blir eg våt om eg balanserer over bekken? Leik og risikoleik heng tett saman med meistring og motorisk kompetanse. Denne type leik er ofte spanande for barnet og kan vere utfordrande for vaksne. Gjennom gode risikovurderingar av turmål og utstyr og med vaksne som støttande stillas – tett på barna, tenker vi at denne type leik er god støtte i det enkelte barn si motoriske og kognitive utvikling.

Detaljar og tiltak rundt friluftssatsinga finn ein i kalender i Mykid under kvar gruppe.

I Rosendal FUS barnehage skal tilsette:

- Vera aktive og nærverande, støtta og utfordra barna til variert kroppsleg leik og annerkjenna barnets meistring
- Gje barna tilgang til varierte og utfordrande rørslemiljø, sanseopplevingar og kroppselg leik i og utanfor barnehagen
- Leggje til rette for gode naturopplevingar og bruke naturen som arena for leik, undring, utforsking og læring
- Bidra til at barna utviklar eit bevist forhold til retten til å bestemme over eigen kropp og ha respekt for andre sine grenser

I Rosendal FUS barnehage skal barna:

- Få utvikla motoriske ferdigheter utifrå alder og modning (progresjon)
- Øve på å vurdere og meistre risikofylt leik gjennom allsidig rørsleerfaring både i og utanfor barnehagen
- Få allsidige naturopplevingar gjennom heile året
- Få oppleve og utforske mangfaldet i naturen, og få kunnskap om korleis vi kan ta vare på den

BARNET FØRST!

Barns perspektiv og medverknad: Dei tilsette følger barnas initiativ og idéar, viser fleksibilitet og ivaretek barnas perspektiv. Dei let barna utrykke seg og etterspør barnas idéar, gir barna ansvar og oppmuntring til å klare seg sjølv.

Emosjonskompetanse hos barn og ansatte: Emosjonskompetanse handlar om å identifisere og forstå eigne kjensler og handtere frustrasjon. Det handlar om å hindre at stress og uro overveldar evna til å tenkje klart, og å ha kontroll over korleis og når ein uttrykker kjensler.

Emosjonsveiledning: I emosjonsveiledning er dei tilsette medvitne barnets kjensler, er til stade, opprettar kontakt med barnet, viser forståing og aksept for barnets kjensler. Dei går inn i kjensla til barnet, og set namn på kjensla. Viss naudsynt, hjelper og støttar dei barnet i problemløysinga.

Organisering og leiing:

Organisering og leiing handlar om korleis tilsette skaper ein barnehagekvardag som hjelper barn å utvikle god sjølvregulering, halde fokus og vise interesse for leik og lærings situasjonar. Dei tilsette etablerer og opprettheld rutiner og struktur for å skape føreseielegheit og tryggleik, slik at barna kan engasjere seg i meningsfulle og utviklingsfremjande aktivitetar.

Gruppeleiing og veiledning: Dei tilsette er proaktive og har klare forventningar til åtferd. Dei gir merksemd til ønska åtferd og gjev trygge og føreseielege rammer.

Tilrettelegge for leik, læring og overganger: Avdelinga har klare rutiner og dei tilsette sikrar flytande overganger. Barna kjenner til regler, og barnehagekvardagen er prega av lite venting. Innhald og aktivitetar er godt førebudde.

Variasjon: Det er varierte og interessante materialer i barns høgde. Dei tilsette tek barns perspektiv og legg til rette for barns deltaking i aktivitetar.

BARNET FØRST

Barnet først er eit heilskepleg system for å styrke dei tilsette sin kunnskap og handlingskompetanse. Det inneheld tre ulike hovudområde som saman bidreg til å styrke barns allsidige utvikling; sosioemosjonell støtte og veiledning, organisering og leiing, samt læringsstøtte.

Sosioemosjonell støtte og veiledning:

Sosioemosjonell støtte og veiledning handlar om korleis dei tilsette klarar å skape ein barnehagekvardag som hjelper barn å utvikle gode relasjonar med andre, oppleve glede ved å lære noko nytt, oppleve tryggleik og tilknytning og ha ei oppleving av sjølvråding og sjølvstende.

Positivt klima: I eit positivt klima smiler og ler dei tilsette saman med barna. Vi ser mange bevis på at dei har en god relasjon til barna, og dei viser entusiasme og interesse både med kroppen og stemma. Dei er der barna er, i barna si høgde og med kroppen vendt mot dei.

Negativt klima: Det er fråver av at dei tilsette straffar, hånar, kjeftar og ertar barna.

Sensitive voksne-trygge barn: Å vere sensitiv handlar om å vere merksam og respondere på dei enkelte barn sine teikn på at dei har behov for støtte. Dei tilsette kjenner barna godt. Dei merkar dersom barna er urolege, redde, uoppmerksame, uinteresserte, og dei tilpassar åtferda si for å respondere på det dei ser.

Læringsstøtte:

Læringsstøtte handlar om at dei tilsette gjev støtte til barnas læring. Det teoretiske grunnlaget kjem hovudsakleg frå forskning på kognitiv utvikling og språkutvikling. Der er skilnaden mellom det å kun lære fakta og å lære korleis fakta heng saman, er organisert og avhengig av hverandre, lagt vekt på. Barns kognitive og språklege utvikling er avhengig av høva dei får til å nytte eksisterande dugleik, og om dei tilsette støttar utviklinga av stadig meir komplekse dugleikar. Læring skjer når barnet er i samspel, er aktivt og opplever mening og engasjement. Rein instruksjon høver seg ikkje for barn i barnehagealder. Dei har behov for å delta, medverke og oppleve mening for at læring skal kunne skje.

Tilbakemeldingar: Barn treng tilbakemeldingar på eigen læring for å få mest mogleg ut av ein situasjon/aktivitet. Når barna er i leik og held på med aktivitetar, kan dei tilsette gje hint (verbalt eller fysisk) eller stille spørsmål og kome med innspel for at barna skal halde fram med ei oppgåve lenger, og dermed oppnå auka læring og meistring. Målet er tilbakemeldingssirklar, det vil sei gjentakande spørsmål - svar – sekvenser, slik at barnet får ei djupare forståing av det aktuelle temaet.

Språk: I språkstøtte er det viktig med hyppige samtalar saman med barna, og fram- og tilbakevekslingar mellom barnet og den tilsette. Dei tilsette snakkar med barna, ikkje til barna. Dei stiller mange opne spørsmål, der det krevast meir enn eitt eller to ord til svar, dei repeterer og vidareutviklar barnas utsegn, set ord på det dei sjølv gjer og det barna gjer. Dei har eit variert språk, forklarar ord og knyt ord til hendingar/erfaringer her og no. Dei tilsette har ein klar intensjon om å fremje barns språk i samtalar mellom barna og mellom barn og tilsette.

Egenledelse i leik og læring: Dei tilsette støttar barna i si utvikling av eigenleingsfunksjonane; planlegging, organisering, arbeidsminne, fleksibilitet, sjølvregulering, sjølvmonitorering, igangsetting. Dei tilsette legg til rett for eit variert og rikt leikemiljø og deltek i barnas leik.

Omsorg

«Omsorg er ein føresetnad for at barna skal vera trygge og trivast, og for at dei skal utvikle empati og nestekjærleik»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19).

Barn har behov for å knyte seg til ein eller fleire vaksne, for å etablere tryggleik i barnehagen. Denne etablerte tryggleiken vil i neste omgang fungere som ein base som barnet kan vende tilbake til når det utforskar sine omgjevnader. Trygg tilknytning er

prega av omsorg, nærleik og stabilitet. Å verte møtt av omsorgsfulle vaksne som har ei anerkjennande haldning vil føre til at barnet opplever trygg tilknytning.

I Rosendal FUS barnehage skal tilsette:

- sørge for at alle barn trivs, føler seg trygge og føler tilhøyrse i barnehagen
- kjenne barnet sine interesser og behov
- møte barn med tillit og respekt
- støtte barn si sjølvkjensle
- vere tydlege rollemodellar for barna

I Rosendal FUS barnehage skal barna:

- verte møtt som den dei er
- få gje og ta imot omsorg
- få varierte utfordringar og oppleve meistring
- oppleve eit miljø prega av glede, humor og kvardagsmagi
- få medverke i eigen kvardag

Læring

«I barnehagen skal barna oppleve eit stimulerande miljø som støttar opp om lysta til å leike, utforske, lære og meistre»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 22)

Barn er nyfikne, kunnskapstyrste og lærelystne, det skal vi i Rosendal FUS barnehage støtte opp under. Og slik gje eit godt grunnlag for livslang læring og danning.

Vi nyttar metoden "Klara sjølv", den kan sjåast på som ein grunnmur for barns egenledelse. Den bidreg i stor grad til at barn utviklar sjølvstende og evne til å leie seg sjølv. Når eit barn får respons på eigne behov og ynskjer opplever det å verte sett, høyrd og teke på alvor. Dette er viktig for barns trivsel og utvikling. Vi vaksne skal leggje til rette for at barna skal få klare sjølvve ut i frå alder og modning. Målet i Rosendal FUS barnehage er at: "Kvart barn skal verte den beste utgåva av seg sjølv".

I Rosendal FUS barnehage skal tilsette:

- vere glødande og skapande i møtet med barna
- støtte barns vitebegjær og lærelyst
- leggje til rette for vennskap og gode relasjonar mellom barna, då det er ein føresetnad for læring, oppleving av glede og meistring
- leggje til rette for formelle og uformelle læringssituasjonar

I Rosendal FUS skal barna:

- få tid til undring og spørsmål
- få kjenne meistring
- få utfordringar tilpassa alder og modning

Leik

«Leiken skal vere ein arena for utvikling og læring og for sosial og språkleg samhandling. Barnehagen skal gje gode vilkår for leik, vennskap og barna sin eigen kultur» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 20).

HOS OSS KJEM LEIKEN FYRST!

Leik er ei grunnleggjande livs- og læringsform. I leik kan barna delta med lyst og engasjement. Eit leikende barn kan skilje leik frå andre aktivitetar og tolke leikesignal. Barn som leikar, viser evne til å slappe av, la seg rive med og ha det morosamt aleine eller saman med andre. Leik er ei kilde til humor og glede, og gjennom ulike former for leik får barna moglegheit til å uttrykke seg og kjenne at si eiga opplevingsverd gjeld. (henta frå Udir)

Leik som metode er ein bevisst måte å jobbe på, som fører til at barn og tilsette får auka kompetanse på veldig mange område. Leik som metode skal gjere det enklare å fange opp einchild barn som treng støtte til å byggje opp eigenskapar innanfor egenledelse og sosialt samspel, samt bidra til generell økt kompetanse om rolleleik i barnegruppa. Barna får erfaring i å ha ulike roller. Saman med ein vaksen kan leiken avanseras og gje barna ei større forståing av samanhengar rundt seg, både i det sosiale livet i barnehagen og i samfunnet elles. Ved å nytte denne metoden har alle barna betre molegheiter til å utvikle seg og oppleve meistring i leik og sosialt samspel.

I Rosendal FUS barnehage skal tilsette:

- organisere rom, tid og leikemateriale for å inspirere til ulike typar leik
- fremje eit inkluderande miljø der alle barna kan delta i leik og erfare glede i leiken
- rettleie barna dersom leiken medfører uheldige samspelsmønster
- vere bevisste på og vurdere si eiga rolle og deltaking i leiken

I Rosendal FUS barnehage skal barna:

- oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom leik
- få utvikle leikekompetanse
- få oppleve meistring
- ha nokon å leika med

Danning er kunnskap som går inn i hovudet
Gjennom hjarta og ut i hendene – handling

Danning

Danning er ein livslang prosess som handlar om å utvikle evna til å reflektere over eigne handlingar og veremåte, både i samspel med omgjevnadane og med andre menneske.

Danning skal setje barna i stand til å tenkje sjølv, søkje kunnskap, reflektere over, utvikle kritisk tenking, stille spørsmål og yte motstand på eigne og andre sine vegne.

I Rosendal FUS barnehage skal tilsette:

- leggje til rette for meningsfulle opplevingar og støtte identitetsutviklinga og den positive sjølvforståinga til barnet

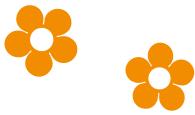
- reflektere over eigne handlingar og veremåte
- vere tilstadeverande og støtte einchild barn sin trivsel og utvikling ved å skape gode relasjonar mellom barn og vaksne

I Rosendal FUS barnehage skal barna:

- få sjå seg sjølv som eit verdfullt medlem av eit større fellesskap
- utvikle tillit til seg sjølv og fellesskapet
- vite at dei har høve til å påverke og at innspela deira tel
- ha eit positivt sjølvbilet

Vennskap og fellesskap

I barnehagen skal alle oppleve å vere ein del av det sosiale fellesskapet. For å fungere ilag med andre treng barn sosiale ferdigheter, og desse tileignar dei seg gjennom samspel med andre barn og med støtte frå trygge og kompetente vaksne. Våre eigne satsingar på TIK – tuning into kids og Egenledelse i leik og læring styrkar dei

vaksne sin føresetnad til å gje barna det dei treng for å tileigne seg dette. FUS har også lagt inn ein vennskap i visjonen sin. Det vil sei at vi er forplikta til å arbeide aktivt med utvikling av vennskap gjennom den tida barna er i barnehagen. Vi seier at i Rosendal FUS barnehage skal alle ha nokon å leike med.

I Rosendal FUS barnehage skal tilsette:

- legge tilrette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap
- vera pålogga og tilstades i barn sin leik og aktivitet – ute og inne
- ha jamnlege drøftingar rundt barn og barnegruppa for å sikre at alle har nokon å leike med
- I Rosendal FUS barnehage skal barna:
- få oppleve vennskap og lære noko om å halde på venner
- lære å setje egne grenser og respektere andre sine grenser
- få øve på å finne løysingar og handtere konfliktsituasjonar

Kommunikasjon og språk

Språk påverkar alle sider ved barnet si utvikling. Språkstimulering skjer i alle dei daglegdagse aktivitetane gjennom ein barnehagedag. Gjennom dialog og samspel skal barna støttast til å kommunisere og gje uttrykk for egne meiningar, lytta til andre, forstå og skapa meining. Barnehagen anerkjenner ulike kommunikasjonsformer, og nyttar teiknspråk eller teiknstøtte som supplement .

I Rosendal FUS barnehage skal tilsette:

- anerkjenne og gje respons på verbale og ikkje verbale uttrykk
- stille opne spørsmål
- ha fokus på dialog og loops i kommunikasjon med barn
- vere bevisste på rolla som språkleg førebilete. Verbalt og nonverbalt (kroppsspråk)
- følge med på, fange opp og arbeide målretta med utfordringar i språkutviklinga til barna

I Rosendal FUS barnehage skal barna:

- få varierte og positive opplevingar med å bruke språk
- involverast i samspel og samtale
- verte lytta til
- få ta del i eit språkleg mangfald

Progresjon

Progresjon er ei stadig endring, utvikling, meistring og framgang. Barnehagen skal vere ein dynamisk organisasjon som heile tida er i bevegelse og utvikling. Gjennom heile barnehagetida skal progresjon liggje til grunn for val av pedagogiske opplegg, val av utstyr og leiker og utforminga av det fysiske miljøet inne og ute. Kvart enkelt barn skal verte den beste utgåva av seg sjølv. Dei skal møte både utfordringar og meistring i barnehagekvardagen.

Kompetente vaksne som har kunnskap til å fange opp kva det enkelte barnet treng akkurat no, er ein føresetnad. Vaksne er til stades i det barna held på med, fangar opp interessene deira, byggjer vidare på dei og tilfører nye moment inn i aktivitetane. Dette skapar utvikling og ny forståing hos barna.

For å sikre alle barna progresjon er det avgjerande at læringsmiljøet i barnehagen er utforma slik at alle barn har like høve til å nytte seg av det. Kva som til ei kvar tid er tilgjengeleg av leiker og utstyr skal tilpassast barna der dei er. Dei vaksne må kontinuerleg ta opp og diskutere val av utstyr og artefakt og kunne grunngje kvifor ein gjer dei vala ein gjer.

KLARA SØLV er ein arbeidsmetode vi nyttar som skal sikre at barna er aktive og deltakande i sin eigen progresjon og utvikling.

I Rosendal FUS barnehage skal tilsette:

- leggje til rette for progresjon i barnehageinnhaldet for alle barna
- vere tilstadeverande og på den måte fange opp og vidareutvikle det barna allereie er opptekne av
- vere bevisste i høve til val av materiale, bøker, leiker, verktøy og utstyr
- ha fokus på det fysiske læringsmiljøet inne og ute, og gjere det tilgjengeleg for alle barn

I Rosendal FUS barnehage skal barna:

- dagleg oppleve både meistring og utfordring
- få utfordringar og erfaringar tilpassa alder og modning
- møte vaksne som følger opp og vidareutviklar deira egne interesser

Digital praksis

«Den digitale praksisen til barnehagen skal bidra til leik, kreativitet og læring»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s.44).

Omgrepet digital praksis i barnehagen kom med den nye rammeplanen i 2017. Bruk av digitale verktøy skal støtte opp om læringa til barna, og dette skal skje i samspel med aktive og tilstadeverande vaksne. Tilsette skal ha gjennomdrøfta haldningar til bruk av digitale hjelpemiddel og bruken skal ikkje dominere som arbeidsmåte. Tilsette har også ansvar for å hjelpe barna til å utvikle ei etisk forståing i høve til digitale- og sosiale medier. Brukt på ein slik måte vil digitale verktøy styrke det pedagogiske arbeidet i barnehagen.

I Rosendal FUS barnehage skal tilsette:

- utøva digital dømmekraft
- leggje til rette for utforskning, leik og læring gjennom digitale uttrykksformer
- vere kreative og skapande i bruk av digitale verktøy saman med barna

I Rosendal FUS barnehage skal barna:

- få kjennskap til etiske utfordringar ved bruk av digitale verktøy
- verte kjent med ulike digitale verktøy
- bruke digitale verktøy i naturen, knytt opp mot årstidene få erfaring med å bruke digitale verktøy til å kommunisere og uttrykke seg på nye måtar
- få kjennskap til nye måtar å innhente og behandle informasjon

Kvinnherad kommune har utarbeida ein IKT strategiplan for barnehagar og skular. Progresjonsplanen under er henta frå denne.

Digitale verktøy 1-3 år	Digitale verktøy 3-5 år	Digitale verktøy 5-6 år
Barna skal få byrjande erfaring med digitale verktøy	Barna skal få byrjande erfaring og skapa egne digitale uttrykksformer	Barna skal få erfaring med kreativ og variert programvare

Link til udir ; [Digital praksis](#)

5. BARN SIN MEDVERKNAD

«Barnehagen skal sikre barna sin rett til medverknad ved å leggje til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for kva dei synest om den daglege verksemda i barnehagen. Alle barn skal kunne erfare å få påverke det som skjer i barnehagen på måtar som er tilpassa alderen, erfaringane, dei individuelle føresetnadane og behova til barna.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 27).

Barn er aktive aktørar i eige liv, i leik og i læring. Slik ønsker vi at barna i Rosendal FUS barnehage skal ha det. Barn skal ha rett til å gje uttrykk for eigne ønske og syn på barnehagen. Vaksne må ha evne til å tolka barna sine verbale og kroppslege signal. Barna skal vere likeverdige subjekt med eigne ynskje og meiningar. Dei tilsette skal observere og reflektere over barn sine uttrykk og leggje tilrette for ei vidare utvikling rundt det barna er opptekne av. Å arbeide slik kan føre til progresjon også i barna sine eigne aktivitetar.

I Rosendal FUS barnehage skal tilsette:

- leggje til rette for demokratiske prosessar
- gripe tak i det barnet er interessert i her og no og vidareutvikle dette
- vere pålogga og tilstades

I Rosendal FUS skal barna:

- oppleve at dei er med å påverkar eigen kvardag
- verte teken med på råd, planlegging og vurdering
- ha rett til å utfalde seg sjølv og samtidig lære å ta del i fellesskapet
- få «klara sjølv» ut i frå alder og modning

6. SAMARBEID

«Barnehagen skal i samarbeid og forståing med heimen vareta barnas behov for omsorg og leik og fremje læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Samarbeidet mellom heimen og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldra og barnehagepersonalet har eit felles ansvar for at barnet skal trivast og utvikle seg.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29).

Samarbeidet mellom barnehagen og føresette skal alltid ha barnets beste som mål. Når tilsette eller føresette gjev informasjon, og andre er tilstades, skal dette alltid vinklast positivt. Om barnet er tilstades, er det naturleg at barnet vert involvert i samtalen. Vi snakkar med og ikkje om barna.

Foreldresamarbeidet skjer på individnivå med foreldresamtale to gonger i året og elles ved behov. Samt dagleg kontakt ved bringing og henting. På gruppenivå med foreldremøte i september og i april/mai.

Anna arena for samarbeid er FAU og SU. SU skal ha møte minimum to gonger i året. FAU har møte ved behov og ofte i forkant av SU møta. Desse organa skal også sikre at føresette sin rett til medverknad vert ivareteken. Årsplan vert godkjent av SU. MyKid er vår digitale kommunikasjonsarena. Dette er eit godt og sikkert system for kommunikasjon og informasjon mellom heimen og barnehagen

Samarbeid med andre instansar:

- SU
- Trygge barnehagar AS
- FUS administrasjon og
- FUS nettverk
- Kvinnherad Kommune
- PPT
- Barnevern
- Skular/ barnehagar
- Helsestasjonen
- Utdanningsinstitusjonar

7. OVERGANGAR

Tilvenning i barnehagen

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldra leggje til rette for at barnet kan få ein trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutinar og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjonar og knyte seg til personalet og til andre barn.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33)

For det første møte med barnehagen har vi utarbeida ein plan for tilvenning på småbarnsgruppa. Det er ofte her det startar. Korleis barn og vaksne vert møtt den fyrste tida er grunnleggjande for trivsel og samarbeid vidare. Alle barn vil få tildelt ein primærkontakt. Primærkontakten vil vera tett på i oppstartperioden, og brukar tid på å etablere god tilknytning til barnet og god kommunikasjon med foreldre. Vidare er det viktig med vaksne som ladestasjonar i tilvenningsperioden, vaksne er på golvet der barna er. Barna søker til og frå ladestasjonen, og utvidar horisonten sin etter kvart som tryggleiken og tilknytninga kjem på plass.

Link til plan for å sikre ei trygg og god tilvenning:

[Tilvenning hos oss](#)

Overgangar innad i barnehagen

«Personalet skal sørge for at barn og foreldra får tid og rom til å bli kjende med andre barn og anna personale når eit barn byter barnegruppe.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Også internt i barnehagen skjer det overgangar. Det kan vere at eit barn byter barnegruppe på basen, eller at dei byter frå småbarnsbase til storbarnsbase. Barnehagen og personalet skal sørge for at barnet og foreldra får tid og rom til å bli kjende med andre barn og anna personale når eit barn byter barnegruppe. Sjå arbeidsdokumentet «Overgang frå liten til stor base og mellom gruppene».

Link til plan for å sikre ein god overgang innad i barnehagen:

[Overgang frå liten til stor avdeling](#)

Overgang frå barnehage til skule

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldra og skulen leggje til rette for at barnet kan få ein trygg og god overgang frå barnehage til skule, og eventuelt til skulefritidsordninga. Dei eldste barna skal få høve til å gle seg til å begynne på skulen og oppleve at det er ein samanheng mellom barnehagen og skulen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetida på ein god måte og møte skulen med nysgjerrigheit og tru på egne evner.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Dokumentet «Trygg og god skulestart» er felles for alle barnehagane i Kvinnherad kommune og har dette som formål:

- godt samarbeid mellom barnehage og skule
- trygg og god overgang for alle barn

For å gjere overgangen til skulen så trygg som mogeleg tek arbeidet med dette til allereie fyrste dag i nytt barnehageår. Då markerer vi dei nye skulekameratane med snorklypping.

Dei fleste barn i Rosendal FUS barnehage, skal gå ved Malmanger skule. Samarbeidet vert difor tettast med denne skulen. Har vi barn frå andre skulekrinsar vert det etablert eit godt samarbeid også der. Skulekameratane har samlingar ein gong i veka . Desse samlingane inneheld alt frå turliv, besøk på skulen og skuleførebuande aktivitetar.

Viktige stikkord for arbeidet siste året i barnehagen er: sjølvstende, sosial dugleik, språk og motorikk. Vi gjennomfører to ekspertsamtalar med skulekameratane. Ein om hausten og ein om våren. Dette er for at barna skal få høve til å medverke i barnehagekvardagen sin, kome med idear og ynskje, og dele tankar om overgang til skulen.

Link til plan for å sikre ein god overgang til skulen:

[Trygg og god skulestart](#)

8. BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VERKSEMD

Lærande organisasjon

«Målet med barnehagen som pedagogisk verksemd er å gi barna eit tilrettelagt tilbod i tråd med barnehagelova og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen vere ein lærande organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal vere grunnlagt i barnehagelova og rammeplanen.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

I FUS er vi lærande barnehagar. Personalet er i kontinuerlig utvikling, reflekterer over faglege og etiske problemstillingar, held seg faglig oppdatert og er gode rollemodellar. Senge (2006) seier: «ein lærande organisasjon er ein organisasjon som kontinuerlig forbedrer si evne til å skape si eiga framtid.» Vi legg difor vekt på at personalet utviklar evnene sine og bygger kapasiteten sin slik at barna møter omsorgsfulle og kompetente tilsette.

Våre metodar for å oppretthalde ein lærande organisasjon:

- tydelig ledelse og leiarteam
- alle skal med – involvering av alle tilsette
- refleksjon rundt pedagogiske og etiske problemstillingar
- deling av kunnskap
- tydelige mål
- kontinuerleg forbetring

Planlegging

«Planlegging gir personalet grunnlag for å tenkje og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planlegginga skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppa, og skal vere utgangspunkt for refleksjon og utvikling i verksemda.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

Vi planlegg med utgangspunkt i Rammeplan for barnehagen, Lov om barnehagar, eksterne og interne satsingar. I tillegg er barns medverknad til barnehagekvardagen viktig i form av innspel og interesser.

Våre metodar for planlegging:

- 5 planleggingsdagar i året for heile personalgruppa
- Personalmøter ein gang i mnd
- Gruppe- og basemøter
- Månadsplanar og informasjon i Mykid

Vurdering

«Barnehagen skal regelmessig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrivast, analyserast og tolkast ut i frå barnehageplanane, barnehagelova og rammeplanen. Vurderingsarbeidet skal byggje på refleksjonar som heile personalgruppa er involvert i. Trivselen og den allsidige utviklinga til barnet skal derfor observerast og vurderast fortløpande, med utgangspunkt i dei individuelle føresetnadane til barnet og kunnskap om barns utvikling og behov. Erfaringane og synspunkta til barnet skal inngå i vurderingsgrunnlaget.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 38)

Våre metodar for vurdering:

- Eksterne CLASS observasjonar kvar haust
- Interne CLASS observasjonar
- Samtalar med barn og foreldre
- Faste gruppemøter med undervegsvurdering
- Halvårsvurdering januar og mai
- Observasjonar

Dokumentasjon

«Dokumentasjon av personalet sitt arbeid synleggjer korleis personalet arbeider for å oppfylle krava i barnehagelova og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagen sitt arbeid med å planleggje, vurdere og utvikle den pedagogiske verksemda.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 39).

Våre metodar for dokumentasjon:

- Samtale ved levering og henting
- Dagen i dag på Mykid
- Bilete, tekst, praksisforteljing og teikning
- Facebookinnlegg
- Intern driftsrapportering
- Mykid kalender og brev

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbodet for barn som treng ekstra støtte

«Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbodet etter behova og føresetnadane til barna, også når enkelte barn har behov for ekstra støtte i kortare eller lengre periodar. Barnehagen skal sørge for at barn som treng ekstra støtte, tidleg får den sosiale, pedagogiske og /eller fysiske tilrettelegginga som er nødvendig for å gi barnet eit inkluderande og likeverdig tilbod. Inkludering i barnehagen handlar òg om å leggje til rette for sosial deltaking. Dersom det er grunn til å tru at barnet ikkje kan få dekt behova sine innanfor det allmennpedagogiske tilbodet, skal barnehagen opplyse foreldra om retten til å krevje ei sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 40).

Våre metodar for tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbodet:

- CLASS – arbeid med dei tre domena
- Tik – emosjonsveiledning
- Egenledelse i leik og læring
- Interne ressursteam – spesialpedagog i tillegg til grunnbemanning
- Tett samarbeid med foreldre
- Systematisk og målretta arbeid
- Tilpassing av det fysiske miljøet

9. BARNEHAGEN SINE FAGOMRÅDE

Barnehagen har 7 ulike fagområde:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, rørsle, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Mengd, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

«Fagområda speglar område som har interesse og eigenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremje trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal sjå fagområda i samanheng, og alle fagområda skal vere ein gjennomgåande del av innhaldet i barnehagen. Barnehagen skal ta utgangspunkt i engasjementet og bidra til barna slik at arbeidet med fagområda kan opplevast som ein meningsfull og morosam del av kvardagen til barna. Barna skal utvikle kunnskapar og ferdigheiter innanfor alle fagområde gjennom undring, utforsking og skapande aktivitetar.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 47).

Våre metodar for å ivareta rammeplanens føremål med fagområda:

- Fokus på ulike fagområder kvar mnd (kalender og månadsbrev i Mykid)
- Arbeid med fagområda knytta opp mot satsinga Barnet først
- Prosjekt og temaarbeid
- Tverrfagleg arbeid
- Temaplan for heile året med evaluering januar og mai/ juni
- Fokus på å ha oppdater og nok pedagogisk utstyr og materiell

NOTATER
